

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, nustatantį Europos mokėjimo įpareigojimo procedūrą

KOM(2004) 173 galutinis/3 — 2004/0055 COD

(2005/C 221/16)

2004 m. balandžio 6 d. Taryba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 95 straipsnį nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio Europos mokėjimo įpareigojimo procedūrą

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Biuras įpareigojo Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrių parengti šią nuomonę.

Atsižvelgdamas į darbų skubumą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas paskyrė pagrindiniu pranešėju p. Pegado Liz ir 414 –ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. vasario 9-10 d. (2005 m. vasario 9 d. posėdis), 73 nariams balsavus „už“ ir 2 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Pasiūlymo tikslas

1.1 Pateikdama pasiūlymą dėl reglamento, nustatančio Europos teismo mokėjimo įpareigojimo procedūrą ⁽¹⁾, Komisija siekia kelių tikslų: Europoje laipsniškai sukurti ir plėsti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, pašalinti egzistuojančias kliūtis ir supaprastinti civilines bylas, ypač kaip nurodyta Veiksmų plane, kurį 1998 m. gruodžio 3 d. patvirtino Teisingumo ir vidaus reikalų taryba ⁽²⁾.

1.2 Šiuo pasiūlymu įgyvendinamas vienas iš 2002 m. gruodžio 20 d. Žaliosios knygos tikslų ⁽³⁾; kitą tikslą — sukurti Europos smulkių ieškinių nagrinėjimo procedūrą — Komisija sprendžia atskirai.

1.3 Siekdama nustatyti Europos mokėjimo įpareigojimo procedūrą, Komisija atsižvelgė į Europos Parlamento ir EESRK komentarus bei rekomendacijas dėl minėtosios Žaliosios knygos ir pateikia reglamento projektą, kuriuo siekiama nustatyti visoje Europos Sąjungoje galiojančią vieningą mokėjimo įpareigojimo procedūrą.

1.4 Komisijos motyvai dėl šios iniciatyvos įgyvendinimo yra pagrįsti tuo, kad valstybių narių civilinio proceso teisės sistemos skiriasi, dėl to tarptautinio bylinėjimosi atveju susidaro didelių išlaidų ir vėlavimų, kurie gali tapti neproporcingai dideli, ypač bylose dėl neginčijamų skolų išieškojimo.

1.5 Komisija nusprendė vieningo mokėjimo įpareigojimo procedūrą taikyti ir nacionaliniams ginčams, siekiant visiems užtikrinti vienodą vertinimą ir užkirsti kelią iškreiptai ekonominių operatorių konkurencijai, kaip numatyta EESRK nuomonėje dėl Žaliosios knygos, kartu užtikrinant, kad ši procedūra būtų suderinama su proporcingumo ir subsidiarumo principais.

1.6 Iš dokumento teksto aiškėja, kad mokėjimo įpareigojimo procedūra yra neprivaloma, kadangi kreditorius visada gali pasirinkti kitokią, formalesnę procedūrą, numatytą vidaus teisėje. Tai taip pat atitinka EESRK nuomonę.

1.7 Apibrėždama procedūrą Komisija vadovavosi tokiais baziniais principais:

- a) procedūra turi būti kuo paprastesnė ir pagrįsta standartinėmis formomis;
- b) ieškinio argumentai nenagrinėjami;
- c) nereikalaujama pateikti patvirtinančių dokumentų;

⁽¹⁾ KOM(2004) 173 galutinis, 2004 03 19

⁽²⁾ OL C 19 1999 01 23.

⁽³⁾ KOM(2002) 746 galutinis, 2002 12 20 – Nuomonė pranešėjas p. von Fürstenwerth (OL C 220 2003 9 16).

- d) tinkamai ginamos atsakovo teisės;
- e) nėra būtinybės pateikti apeliacijas;
- f) įgyvendinamumas;
- g) advokato dalyvavimas neprivalomas.

1.8 Komisija taip pat užtikrina abipusį pasikeitimą informacija apie įvairių valstybių narių teismus, turinčius įgaliojimus išleisti Europos mokėjimo įpareigojimą; ši informacija turi būti reguliariai atnaujinama.

1.9 Komitetui buvo malonu sužinoti, kad Jungtinė Karalystė ir Airija svarsto galimybę prisijungti prie šios sistemos, kaip būdavo su panašiomis iniciatyvomis praeityje. Tačiau Komitetas mano, kad, siekiant užtikrinti sklandų siūlomos sistemos veikimą, būtų buvę geriau, jeigu Danija nebūtų visiškai atsisakiusi reglamento įgyvendinimo, ir tikisi, kad ateityje bus panaikintos kliūtys, ribojančios šios šalies visateisę narystę bendroje Europos teisingumo erdvėje.

1.10 Dėl pasiūlymo taikymo teritorijų gali kilti įgyvendinimo sunkumų. Siekiant įveikti šiuos sunkumus, būtina atsižvelgti į i) tam tikrų teritorijų ypatybes, kaip nurodyta EB sutarties 299 straipsnyje, ir į ii) atsakomybę, kurią kai kurios valstybės narės prisiėmė už šiuos regionus. Todėl būtina pabrėžti, kad, nepaisant įpareigojimo procedūros įgyvendinimo, atitinkamos nacionalinės valdžios institucijos, prisiimsiančios tokią atsakomybę valstybės vardu, privalo paskirti atitinkamus kompetentingus organus, kad būtų užtikrintas tokių organų teisėtumas.

2. Precedentai ir paralelinės iniciatyvos

2.1 Ilgą laiką Bendrijos institucijos, įskaitant Europos Parlamentą ⁽¹⁾ ir EESRK ⁽²⁾, rengė dokumentus, kuriuose buvo reiškiamas noras, kad būtų standartizuojamas ir supaprastinamas civilinis procesas, siekiant užtikrinti greitesnę ir veiksmingesnę teisingumo įgyvendinimą.

2.2 Atsižvelgdama į tokių susirūpinimą, kurį daugiausiai išreikšdavo ekonominiai operatoriai, specialistai ir vartotojai, Komisija taip pat ilgai svarstė, kokių veiksmų reiktų imtis; pažanga naujoje vartotojų teisių srityje buvo ypač svarbi ⁽³⁾.

2.3 Tačiau akivaizdu, kad tik *Žaliojoje knygoje dėl Europos mokėjimo įpareigojimo procedūros ir dėl priemonių, skirtų supaprastinti ir pagreitinti smulkių ieškinių nagrinėjimą* šis klausimas buvo apsvarstytas, numatant galimą teisės aktų leidybos iniciatyvą.

⁽¹⁾ Žr. EP rezoliucijas A2-152/86 1987 3 13, A3-0212/94 1994 4 22 ir A-0355/96 1996 11 14

⁽²⁾ Ypač žr. nuomones dėl Žaliosios knygos dėl vartotojų teisės kreiptis į teismą (pranešėja p. Ataíde Ferreira, OL C 295 1994 10 22) ir dėl bendrosios rinkos ir vartotojų apsaugos: galimybės ir kliūtys (pranešėjas p. Ceballo Herrero, OL C 39 1996 2 12).

⁽³⁾ Atitinkamai plg. tokius dokumentus:

- Komisijos komunikatas dėl vartotojų teisės gynimo būdo (KOM(84) 692 galutinis 1981 12 12) ir papildomas komunikatas tuo pačiu klausimu (KOM(87) 210 galutinis 1987 5 7) Europos Bendrijų informacinio biuletenio priede 2/85
- Komisijos komunikatas dėl naujo stimulo vartotojų apsaugos politikai (KOM(85) 314 galutinis 1985 7 23) OL C 160 1985 7 1
- 1996 m. vasario 14 d. Komisijos veiksmų planas (KOM(96) 13 galutinis)
- Komisijos komunikatas dėl didesnio sprendimų įsigaliojimo ir vykdymo efektyvumo Europos Sąjungoje (KOM(97) 609 galutinis 1997 12 22, OL C 33 98 1 31)
- Žalioji knyga dėl vartotojų teisės kreiptis į teismą ir vartotojų ginčų sprendimo bendroje rinkoje (KOM(93) 576).
- Žalioji knyga dėl alternatyvių ginčų sprendimo būdų civilinėje ir komercinėje teisėje (KOM(2002) 196 galutinis 2002 4 19)

2.4 Ši iniciatyva priklauso itin svarbioms priemonėms, kurių pastaraisiais metais buvo imtasi teismo bendradarbiavimo civilinių bylų srityje ⁽¹⁾:

2.5 Atskirai reikia paminėti 2004 m. balandžio 21 d. Reglamentą (EB) Nr. 805/2004, sukuriantį neginčijamų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą ⁽²⁾, kuris yra ypač aktualus svarstant šį Komisijos pasiūlymą, kadangi abu tekstai yra skirti dviems tos pačios situacijos aspektams — būtinybei užtikrinti paprastesnę ir efektyvesnę civilinės teisės įgyvendinimą bendroje teisingumo erdvėje.

3. Teisinis dokumentas ir pagrindas

3.1 Atsižvelgdama į daugelį šioje srityje priimtų iniciatyvų, Komisija nusprendė pasiūlyti priimti reglamentą, pagrįstą Sutarties 61 straipsnio c punktu ir 65 straipsniu.

3.2 Savo ankstesnėje nuomonėje EESRK visiškai pritarė reglamento priėmimui, todėl jis visiškai remia Komisijos sprendimą.

3.3 Jis taip pat visiškai remia Komisijos pasirinktą teisinį pagrindą, kadangi tuo būdu neapsiribojama vien formaliu atitinkamų teisinių sąvokų aiškinimu. Tai yra vienintelis būdas siekti sukurti bendrą ES teisingumo erdvę.

4. Bendrosios pastabos

4.1 EESRK sveikina reglamento projektą, į kurį, kaip jau buvo minėta, buvo įtraukti jo komentarai dėl *Žaliosios knygos dėl Europos mokėjimo įpareigojimo procedūros ir dėl priemonių, skirtų supaprastinti ir pagreitinti smulkių ieškinių nagrinėjimą*, ir kuriuo teisingai siekiama įgyvendinti ES Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje numatytą teisę.

⁽¹⁾ Jos yra tokios:

- 1995 m. gegužės 12 d. Komisijos rekomendacija dėl mokėjimo laikotarpių komerciniuose sandoriuose ir susijęs Komisijos komunikatas (OL L 127 1995 6 10 ir OL C 144 1995 6 10)
- 1998 5 19 Direktyva 98/27/EB dėl draudimų ginant vartotojų interesus (OL L 166 1998 6 11, p.51)
- 2000 m. birželio 29 d. Direktyva 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose (OL L 200 2000 8 8)
- 2000 m. gruodžio 22 d. Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Briuselis I) (OL L 12 2001 1 16). EESRK pranešėjas p. Malosse (OL C 117 2000 4 26)
- 2001 m. gegužės 28 d. Reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (OL L 174 2001 6 27). EESRK pranešėjas p. Bataller (OL C 139 2001 5 11)
- Priemonių programa abipusio sprendimų pripažinimo principui įgyvendinti civilinėse ir komercinėse bylose (OL C 12 2001 1 15)
- 2000 m. gegužės 29 d. Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160 2000 6 30). EESRK pranešėjas p. Ravoet (OL C 75 2000 3 15)
- 2000 m. gegužės 29 d. Reglamentas (EB) Nr. 1347/2000 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, pripažinimo ir vykdymo (OL L 160 2000 6 30). EESRK pranešėjas p. Braghin (OL C 368 1999 12 20)
- 2000 m. gegužės 29 d. Reglamentas (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL L 160 2000 6 30). EESRK pranešėjas p. Bataller (OL C 368 1999 12 20)
- 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimas, sukuriantis Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose (OL L 174 2001 6 27). EESRK pranešėjas: p. Retureau (OL C 139 2001 5 11)
- Komisijos komunikatas dėl naujosios teisinės struktūros mokėjimams vidaus rinkoje [KOM(2003) 718 galutinis 2.12.2003]. EESRK pranešėjas p. Ravoet, 2004 m. gruodžio 7 d. OL C 302.

⁽²⁾ KOM(2002) 159 galutinis, OL C 203 2002 8 27. EESRK pranešėjas p. Ravoet (OL C 85 2003 4 8).

4.2 EESRK ragina Komisiją apsvarstyti galimybę išplėsti šį pasiūlymą, kad reglamentas apimtų ir Europos ekonominę erdvę.

4.3 Būtinybė sukurti Europos procedūrą, skirtą greitai išieškoti neginčijamas skolas (kaip ir susirūpinimas dėl būtinybės garantuoti tinkamas gynybos teises skolininkams, kuriems pateikiamas mokėjimo įpareigojimas), yra gerai aprašyta įvairių valstybių narių atsiliepimuose į minėtąją Žaliąją knygą.

4.3.1 Tačiau EESRK mano, kad Komisijos pasiūlymas būtų patobulintas, jeigu pridėtume statistinių duomenų apie numatomas tarpvalstybinių ir nacionalinių ieškinių sumas, kurios būtų dabar siūlomo naujo instrumento objektas, o taip pat instrumento įgyvendinimo ekonominės naudos analizę, apie kurią Komisijos aiškinamajame memorandume nutyliama.

4.4 Savo nuomonėje dėl Žaliosios knygos EESRK pareiškė, kad „formuluojant Europos smulkių ieškinių procedūrą svarbiausia bus apibrėžti tinkamas priemonės, siekiant paspartinti tokį bylų nagrinėjimą, ir tuo pačiu nesukelti pavojaus garantijoms, kurios yra suteiktos atitinkamoms šalims pagal teisės normas“.

4.5 EESRK mano, kad šis pasiūlymas yra subalansuota reakcija į tarpusavyje susijusius reikalavimus — užtikrinti greitą skolų išieškojimą ir garantuoti gynybos teises, — nors, siekiant veiksmingiau įgyvendinti pasiūlymo tikslus, pasiūlymą būtina atidžiai ir išsamiai peržiūrėti.

4.6 Nepaisant to, EESRK pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad verslo įmonėms nebūtų sudaryta galimybė mokėjimo įpareigojimą naudoti kaip priedangą neteisėtoms procedūroms, tokioms kaip spaudimas arba dėl vartotojo apsaugos taisyklių nepaisymo susidariusių skolų išieškojimas. Atitinkamai svarbu užtikrinti, kad patvirtinta procedūra neskatintų skirtingų valstybių narių verslo įmonių slaptų susitarimų, kuriais neginčijami mokėjimo įpareigojimai būtų naudojami kaip priedanga pervesti įtartinos ir/arba netgi nusikalstamos kilmės pinigus, arba kaip teisinė procedūra pinigams plauti.

4.7 EESRK taip pat pabrėžia, kad didelė dalis išieškojimo bylų teismuose, net jeigu jos nėra ginčijamos, yra susijusios su agresyvia ir (arba) klaidinančia reklama, kuria reklamuojami produktai ir įtikinėjama, kad dėl produkto pirkimo, naudojimo ar vartojimo vartotojas nepatirs didesnių išlaidų, arba, jeigu tokių išlaidų bus, tai jos neturės įtakos šeimos finansams.

4.8 Todėl EESRK mano, kad pasiūlyme nagrinėjamas tik vienas daug platesnio ir sudėtingesnio klausimo aspektas. Todėl jis vėl ragina Komisiją pasiūlyti teisės aktą, kuriuo būtų apibrėžta tiekėjų atsakomybė tais atvejais, kai namų ūkiai prasiskolina dėl nesąžiningos tokių tiekėjų veiklos ⁽¹⁾.

4.9 Komisija mano, kad Europos mokėjimo įpareigojimo procedūra galės egzistuoti drauge su kitomis tapačiomis procedūromis, numatytomis valstybių narių nacionalinėje teisėje ir taikomomis tais pačiais tikslais.

4.9.1 Tačiau EESRK mano, kad turėtų egzistuoti tik viena mokėjimo įpareigojimo procedūra, t.y. procedūra, nustatyta ir reglamentuojama pagal svarstomą pasiūlymą. Iš esmės ši procedūra turi būti vertinama kaip tinkamiausia procedūra toms situacijoms, kurioms ji yra skirta, priešingu atveju ji prarastų teisinį pagrįstumą. Atitinkamai, kai šis reglamentas bus priimtas, kai kurių valstybių narių nacionalinėje teisėje numatytos mokėjimo įpareigojimo procedūros turėtų nustoti galioti.

⁽¹⁾ Žr. EESRK nuomonę ir informacinį pranešimą dėl namų ūkio prasiskolinimo (pranešėjas: p. Ataíde Ferreira, OL C 149 2002 6 21).

4.9.2 Europos mokėjimo įpareigojimo procedūra turėtų būti neprivaloma tik jeigu egzistuos alternatyvi bendroji procedūra, o ne tuo atveju, jeigu kaip alternatyva būtų vertinama nacionalinė mokėjimo įpareigojimo procedūra.

4.9.3 Dėl šių priežasčių būtina iš dalies pakeisti pasiūlymo aiškinamąjį memorandumą bei 8 konstatuojamąjį punktą ir aiškiai nurodyti, kad Europos mokėjimo įpareigojimo procedūra yra alternatyva tik kitoms bendrosioms — supaprastintosioms ar paprastosioms — procedūroms, o ne kokioms nors panašioms nacionalinėms procedūroms.

4.10 Pasiūlyme dažnai kalbama apie „skolininką“, nurodant į asmenį, kuriam pateikiamas Europos mokėjimo įpareigojimas. EESRK mano, kad šis terminas yra netikslus, kadangi juo tarsi teigiama, kad asmuo, kuriam pateikiamas įpareigojimas, yra skolininkas, tačiau, griežtai kalbant, iki mokėjimo įpareigojimo vykdymo jis nėra ir galbūt niekad nebus skolininkas.

4.10.1 Todėl EESRK mano, kad terminą „skolininkas“ būtina pakeisti terminu „atsakovas“ ir tą patį terminą vartoti visame tekste.

4.11 Visi pasiūlyme nustatyti laikotarpiai turi būti skaičiuojami ne savaitėmis, o dienomis. Dėl suprantamų teisinio apibrėžtumo sumetimų būtina aiškiai nustatyti taisykles, skirtas apskaičiuoti tokius laikotarpius ir neįskaičiuojamas dienas (pvz., teismo proceso pertrauka, valstybinės šventės, šeštadieniai ir sekmadieniai). EESRK siūlo taikyti taisykles, išdėstytas Teisingumo teismo darbo tvarkos 80 ir tolesniuose straipsniuose.

4.12 Proceso teisėje „bendroji procedūra“ ir „paprastoji procedūra“ yra dvi skirtingos sąvokos. Kai kuriose valstybėse narėse išskiriamos bendrosios procedūros ir specialiosios procedūros. Procedūra yra specialioji, kai įstatymas numato konkrečią procedūrą konkrečioms bylų nagrinėjimo rūšims, o bendroji — visais kitais atvejais. Bendroji procedūra gali būti paprastoji, supaprastintoji arba pagreitinotoji, atsižvelgiant į ieškinio vertę.

4.12.1 Pasiūlyme sąvoka „paprastoji procedūra“ vartojama gana laisvai, neišskiriant pagal anksčiau nurodytą tipą. 2 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad paprastoji procedūra skiriasi nuo supaprastintos procedūros. 6 straipsnio 5 dalyje, 8 straipsnyje ir 12 straipsnyje vartojamas terminas „paprastoji procedūra/teisena“, tačiau turima galvoje bendroji procedūra.

4.12.2 Todėl sąvoką „paprastoji procedūra“ 6 straipsnio 5 dalyje, 8 straipsnyje ir 12 straipsnyje būtina pakeisti sąvoka „bendroji procedūra/teisena“.

5. Konkrečios pastabos

5.1 2 straipsnis — Europos mokėjimo įpareigojimo procedūra

5.1.1 Frazę „neginčijami reikalavimai dėl konkrečios pinigų sumos mokėjimo, kuriam sukako terminas“ būtina pakeisti fraze „neginčijami reikalavimai dėl konkrečios grynosios pinigų sumos mokėjimo, kuriam sukako terminas“.

5.1.2 Kad konkreti skola būtų išieškotina, tai turi būti konkreti grynoji suma, kurios mokėjimo terminas sukako. Tokia mintis yra labai aiškiai nurodyta skirtingose teisinėse sistemose, ji turi būti išsaugota ir čia, siekiant užtikrinti didesnę teisinį apibrėžtumą teisėsaugos srityje.

5.2 4 straipsnis — Reikalavimai, taikomi Europos mokėjimo įpareigojimo pateikimui

5.2.1 4 straipsnio 1 dalies punktą „... jeigu yra patenkinami 1, 2 ir 3 straipsniuose išdėstyti reikalavimai“ būtina pakeisti, kadangi 1 ir 2 straipsnyje iš tiesų nepateikiama nuoroda į reikalavimus. 1 straipsnyje nurodyta reglamento taikymo sritis, o 2 straipsnyje — juo sukurta procedūra.

5.2.1.1 Todėl EESRK siūlo tokį tekstą: „... jeigu yra patenkinamos 1, 2 ir 3 straipsniuose išdėstytos sąlygos ir reikalavimai“.

5.2.2 4 straipsnio 2 dalyje teismams suteikiama galimybė reikalauti, kad ieškovas užpildytų arba pataisytų prašymą.

5.2.2.1 Teisinio apibrėžtumo ir procedūrų ekonomijos tikslais EESRK ragina Komisiją apsvarstyti galimybę, kad ši neprivaloma sąlyga taptų privaloma, bent jau tais atvejais, kai prašyme yra akivaizdžių klaidų ar kas nors praleista.

5.2.2.2 Be to, pasiūlyme būtina nurodyti konkretų ir būtinai trumpą laikotarpį, per kurį ieškovas turi patenkinti teismo reikalavimą. Jeigu ieškovas nepataiso prašymo iki nurodyto termino pabaigos, prašymas yra atmetamas be tolesnių svarstymų.

5.3 5 straipsnis — Prašymo atmetimas

5.3.1 Pagal procesinę teisę galima pateikti prieštaravimą arba apeliaciją dėl sprendimo atmesti prašymą dėl mokėjimo įpareigojimo. Tačiau 5 straipsnio 2 dalimi siekiama užtikrinti, kad sprendimo nebūtų negalima niekaip ginčyti.

5.3.2 Todėl, atsižvelgiant į tai, kaip mokėjimo įpareigojimo procedūra yra sumanyta, ir į tai, kad ji yra neprivaloma (o tai reiškia, kad niekas nedraudžia pasitelkti kitas teises procedūras), apeliacija nebūtina.

5.3.3 Atsižvelgiant į tai, 5 straipsnio 2 dalis turėtų būti suformuluota taip: „jeigu prašymas dėl Europos mokėjimo įpareigojimo yra atmetamas, tai joks prieštaravimas ar apeliacija nepriimama“, kad atitiktų informaciją, pateiktą aiškinamajame memorandume. (*)

5.4 6 straipsnis — Europos mokėjimo pranešimas

5.4.1 6 straipsnio 2 dalies antrajame sakinyje teigiama, kad jeigu tiksliai žinomas atsakovo adresas (kaip nurodyta anksčiau, terminą „skolininkas“ būtina pakeisti terminu „atsakovas“), tai teismo dokumentą leistina pateikti nereikalaujant atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą.

5.4.1.1 EESRK atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad punktas „jeigu atsakovo adresas tiksliai žinomas“ yra per daug neapibrėžtas ir dėl to galimas didelis teisinis neapibrėžtumas, kuris gali sukelti neigiamų pasekmių atsakovams.

(*) Vertėjo pastaba: portugalijoje aiškinamojo memorandumo versijoje vartojamas žodis „recurso“ (apeliacija), nors 5 straipsnio 2 dalyje vartojamas žodis „impugnação“ (prieštaravimas). Angliškoje versijoje abiem atvejais vartojamas žodis „apeliacija“.

5.4.1.2 Kai kurios šalys turi adresų teismo dokumentų įteikimui sistemą: pagal šią sistemą, jeigu pranešimas yra pateikiamas susitariančios šalies adresu teismo dokumentų įteikimui, tai yra laikoma, kad toks dokumentas buvo gautas ir todėl nebūtinas patvirtinimas apie jo gavimą. EESRK mano, kad adreso teismo dokumentų įteikimui nustatymo nepakanka, norint patenkinti reikalavimą, kad adresas yra tiksliai žinomas.

5.4.1.3 Jeigu ši sistema — t.y. dokumento pateikimas reikalaujant atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą — yra suderinama su daiktų arešto sistema (nemokėjimo atveju) prieš tai, kai pranešimas yra pateikiamas atsakovui, tai gali susidaryti situacija, kai atsakovas apie mokėjimo įpareigojimą sužino tik tada, kai toks įpareigojimas yra įforminamas, o jo ar jos daiktams uždedamas areštas.

5.4.1.4 EESRK mano, kad būtina išvengti tokios rimtos stresinės situacijos, kai žmonių prekės yra areštuojamos, o jie neturi galimybės tam pasipriešinti ⁽¹⁾. Todėl, kaip pabrėžta nuomonėje dėl minėtosios Žaliosios knygos, Komitetas siūlo uždrausti pateikti teismo dokumentą be atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą ir atitinkamai išbraukti 6 straipsnio 2 dalies pabaigoje pateiktą punktą „jeigu atsakovo adresas tiksliai nežinomas“.

5.4.2 6 straipsnio 3 dalies b punkte numatytas trijų savaičių laikotarpis turi būti nurodytas dienomis, kad jį būtų lengviau apskaičiuoti.

5.4.3 Portugališkoje pasiūlymo versijoje ir kai kuriose kitose versijose būtina geriau išaiškinti 6 straipsnio 5 dalyje nurodytą laikotarpį, pvz., portugališkoje versijoje po žodžio „prazo“ būtina prirašyti „de prescrição“ („dėl senaties termino“). (*)

5.4.4 Savo nuomonėje dėl anksčiau minėtosios Žaliosios knygos EESRK taip pat rekomenduoja Komisijai, kad „teisiniame dokumente turi būti nurodytos pasekmės tuo atveju, jeigu nepateikiama informacija apie apeliacijas“.

5.4.4.1 Dabartiniame pasiūlyme tokių nuostatų nėra, todėl EESRK dar kartą ragina Komisiją pateikti atitinkamas nuostatas.

5.5 8 straipsnis — Atsiliepimo į ieškinį poveikis

5.5.1 EESRK nemano, kad pasiūlyme aiškiai nurodyta, kad, kai yra pateikiamas atsiliepimas į ieškinį, bylos nagrinėjimas turi būti tęsiamas pagal atitinkamų valstybių narių civilinio proceso taisyklės ir kad šalys neturi inicijuoti jokių papildomų procedūrų.

5.5.2 Todėl 8 straipsnio 1 dalyje po žodžių „bylos nagrinėjimas turi būti tęsiamas“ turi būti pridedamas punktas „automatiškai, neinicijuojant jokios naujos procedūros“.

5.6 9 straipsnis — Europos mokėjimo įpareigojimas

5.6.1 Kaip nurodyta komentare dėl 6 straipsnio 2 dalies, 9 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje teigiama, kad, jeigu atsakovo adresas tiksliai žinomas (čia taip pat terminą „skolininkas“ būtina pakeisti terminu „atsakovas“), leistina įteikti teismo dokumentą nereikalaujant atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą.

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 21 d. Reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčijamų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą 14 straipsnyje numatytas dokumento pateikimas skolininkui be jo patvirtinimo apie tokio dokumento gavimą, tačiau nemanoma, kad tai leistina, jeigu skolininko adresas tiksliai nežinomas. Iš įvairių situacijų tik c), d) ir e) punktuose numatytos situacijos pateisina EESRK prieštaravimus, pateiktus šioje nuomonėje ir nuomonėje dėl atitinkamos Žaliosios knygos.

(*) Vertėjo pastaba: angliškoje versijoje jau minimas senaties terminas.

5.6.2 EESRK atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad punktas „jeigu atsakovo adresas tiksliai žinomas“ yra per daug neapibrėžtas ir dėl to galimas didelis teisinis neapibrėžtumas, kuris gali sukelti neigiamų pasekmių atsakovams.

5.6.3 Dėl šios priežasties EESRK mano, kad čia galioja lygiai toks pats pasiūlymas, koks buvo pateiktas dėl 6 straipsnio, kitaip tariant, siūloma neleisti pateikti dokumentą be atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą ir todėl išbraukti 9 straipsnio 2 dalies pabaigoje pateiktą punktą „jeigu atsakovo adresas tiksliai nežinomas“.

5.7 11 straipsnis — *Prieštaravimas Europos mokėjimo įpareigojimui*

5.7.1 Jeigu Komisija priimtų EESRK siūlymą neleisti pateikti dokumentą be atsakovo patvirtinimo apie jo gavimą, tai, siekiant užtikrinti teksto nuoseklumą, reiktų išbraukti 11 straipsnio 4 dalies a punkto i papunktį.

5.7.2 Sąvoka „neatidėliojant imasi veiksmų“ paskutiniame 11 straipsnio 4 dalies sakinyje yra per daug neapibrėžta ir gali būti aiškinama labai įvairiai.

5.7.2.1 Todėl, siekiant užtikrinti teisinį apibrėžtumą, EESRK siūlo, kad Komisija nurodytų laikotarpį, per kurį būtina pasinaudoti 11 straipsnio 4 dalyje nurodytomis teisėmis.

5.8 12 straipsnis — *Protesto pateikimo pasekmės*

5.8.1 Kaip nurodyta komentare dėl 8 straipsnio, pasiūlyme nėra aiškiai nurodyta, kad, kai pateikiamas atsiliepimas į ieškinį, bylos nagrinėjimas turi būti tęsiamas pagal atitinkamų valstybių narių civilinio proceso taisyklės ir kad šalys neturi inicijuoti jokių papildomų procedūrų.

5.8.2 Todėl po žodžių „bylos nagrinėjimas turi būti tęsiamas“ turi būti pridedamas punktas „automatiškai, neinicijuojant jokios naujos procedūros“.

5.9 13 straipsnis — *Teisinis atstovavimas*

5.9.1 EESRK mano, jog leistina nepasitelkti advokato ar kito teisininko, kai reikalavimo vertė yra tokia maža, kad tokių ekspertų samdyti neapsimoka.

5.9.2 Tačiau, kitaip nei kai kurių valstybių įstatymuose, pasiūlyme prašymui dėl mokėjimo įpareigojimo procedūros nenurodomos maksimalios sumos, todėl procedūra gali būti naudojama išieškoti dideles sumas, kurioms, protesto atveju, pagal tam tikrų valstybių narių įstatymus taikytina paprastoji procedūra.

5.9.3 Tokiomis aplinkybėmis nėra prasmės pasitelkti teisininką tik tada, kai byla yra pervedama į paprastąjį civilinį procesą. Užpildydamas siūlomą atsakymo formą skolininkas privalo ne tik nurodyti, ar jis pripažįsta skolą, bet ir pateikti protestą dėl viso ieškinio arba dėl pagrindinio ieškinio procentų ar kaštų. Pildydamas tokią formą skolininkas per neapsižiūrėjimą gali gynybą, kurią taikytų jo advokatas, jeigu jis dalyvautų nuo pat įpareigojimo procedūros pradžios.

5.9.4 Kitaip tariant, jeigu būtų leista nepasitelkti teisininkų, toks sprendimas gali turėti neigiamų pasekmių tais atvejais, kai šalių galimybės yra nevienodos (vartotojai prieš profesionalus, didelės įmonės prieš mažas įmones ar šeimos verslą).

5.9.5 Dėl šių priežasčių EESRK rekomenduoja Komisijai nustatyti, kad būtų privaloma pasitelkti advokatą ar kitą teisininką, jeigu sumos, dėl kurių bylinėjamasi, yra didesnės už nustatytą sumą (pvz., 2500 eurų).

5.10 14 straipsnis — Kaštai

5.10.1 EESRK mano, kad 14 straipsnyje turi būti pateikta tokia 2 pastraipa: „Jeigu nepateikiamas atsiliėpimas į ieškinį arba protestas, tai už Europos mokėjimo įpareigojimo procedūrą neimamas joks mokestis“.

5.10.2 Atsižvelgiant į tai, kad mokėjimo įpareigojimo procedūra yra susitarimo be teismo procedūra, siūloma, kad, nepaisant ieškinio vertės, būtų nustatyta maža vienkartinė pradinė įmoka.

5.10.3 Jeigu tai nepriimtina, reglamente turi būti aiškiai nurodyta, kad šiuo atveju taikomi valstybių narių teisės aktai, perkeltantys 2003 m. sausio 27 d. Direktyvą 2003/8/EB, numatančią teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčiuose pagerinimą ⁽¹⁾.

5.11 Priedai: Formos

5.11.1 Siūloma sistema yra pagrįsta formomis, pateiktomis 1, 2 ir 3 prieduose ⁽²⁾. Procedūros bus taikomos sklandžiai tik jeigu formos tarnaus tikslui, kuriam pasiekti jos buvo parengtos.

5.11.2 EESRK turi pagrįstų abejonių dėl tarptautiniuose ginčiuose naudojamų formų veiksmingumo ir praktiškumo.

5.11.3 Pavyzdžiui, jeigu Italijos bendrovė, kuriai Lenkijos klientas yra skolingas pinigų, Italijos teismui pateikia prašymą dėl Europos mokėjimo įpareigojimo, tai ar mokėjimo pranešimą Lenkijos klientas gaus itališkai, ar lenkiškai? Jeigu itališkai, tai kas garantuos, kad klientas jį supras ir kad galės nuspręsti, ar pateikti atsiliėpimą į ieškinį? Jeigu lenkiškai, tai kas bus atsakingas už vertimą?

5.11.4 Ieškovas ne tik pažymi formos langelius; jis turi pateikti ir raštišką informaciją. Kas bus atsakingas už tokio teksto vertimą? Kas nustatys, ar vertimas yra teisingas?

⁽¹⁾ OL L 26 2003 1 31, p. 41.

⁽²⁾ 1 priede pateiktas prašymas dėl Europos mokėjimo įpareigojimo (pasiūlymo 3 straipsnis). 2 priede pateiktas Europos mokėjimo pranešimas (6 straipsnis) ir atsakymo į Europos mokėjimo pranešimą forma (7 straipsnis). 3 priede pateiktas Europos mokėjimo įpareigojimas (9 straipsnis) ir atsakymo į Europos mokėjimo įpareigojimą forma (11 straipsnis).

5.11.5 2000 m. gegužės 29 d. Reglamentas 1348/2000 *dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse* nesumažina anksčiau nurodyto susirūpinimo, kadangi šiuo metu svarstoma Europos įpareigojimo procedūra yra gana neformali ir neskubi.

5.11.6 Ir net jeigu anksčiau minėtas hipotetinis Lenkijos klientas gautų Europos mokėjimo įpareigojimą savo gimtąja kalba, tai kuria kalba jis turėtų atsakyti? Kas atliktų vertimą iš lenkų į italų kalbą? Ir atvirkščiai, jeigu jis negauna pranešimo lenkų kalba, tai juridiniu požiūriu jis gali atsisakyti jį priimti. Tačiau bet kokioje tokioje situacijoje iškiltų kliūčių, kurios neigiamai paveiktų Europos mokėjimo įpareigojimo įgyvendinimo spartą.

5.11.7 EESRK ragina Komisiją apsvarstyti, kaip būtų galima užtikrinti, kad šių formų naudojimas tarptautiniuose ginčuose neapsunkintų spartaus skolų išieškojimo ar atsakovo teisės į gynybą.

5.11.8 EESRK mano, kad visos formos, išskyrus atsakymo formą, yra per daug sudėtingos, kad jas galėtų užpildyti teisinio išsilavinimo neturintys asmenys.

5.11.9 Paprastam žmogui gali būti neaiškūs kai kurie terminai (privalomos palūkanų normos; procentinė dalis virš bazinės ECB normos; mokėjimo įpareigojimas; „gali būti realizuotas prieš jus“). Kadangi Komisija siūlo, jog teisinis atstovavimas būtų neprivalomas (nors EESRK mano, kad tai galėtų būti taikoma tik mažoms sumoms), turėtų būti užtikrinta, kad formas pildantys asmenys jas suprastų ir galėtų teisingai užpildyti.

5.11.10 Bent jau portugalų kalboje terminai „nuoma“ („rent“ — liet. vert.) ir „nuoma, samda“ („hire“ — liet. vert.) reiškia skirtingus dalykus (nekilnojamajam turtui yra vartojamas pirmasis, o kilnojamajam turtui — antrasis). Todėl prašymo dėl Europos mokėjimo įpareigojimo portugalų versijos 8.2 punkte ir Europos mokėjimo pranešimo 9.3 punkte terminas „contrato de locação“ turi būti taikomas kilnojamajam turtui. Kitų kalbų versijose vartojama terminologija taip pat turi būti patikrinta pagal valstybių narių civilinėje teisėje vartojamus terminus.

5.11.11 Galiausiai paprastam žmogui bus labai sunku užpildyti prašymo dėl Europos mokėjimo įpareigojimo 11 punktą ir Europos mokėjimo pranešimo 12 punktą. EESRK siūlo, kad šį klausimą teismas išnagrinėtų atsižvelgdamas į ieškovo ir atsakovo gyvenamąją vietą.

2005 m. vasario 9 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių
reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND